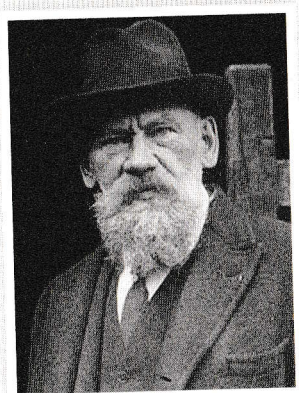

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

Lev Tolstoy.

LEV TOLSTOI SONATA KREUTZER ȘI ALTE POVESTIRI

*Traducere din limba rusă și note
de Antoaneta Olteanu*

București
2018

I

– Ei, tot aia e, fie și în salon, spunea un ofițer tânăr în haină de blană și cu chipiu de husari; tocmai coborâse din sania cu care călătorise și intra în cel mai bun hotel din orașul K.

– E o adunare, tăicuță, Luminăția Voastră, mare, spunea servitorul de pe coridor, care apucase deja să afle de la ordonanță numele husarului: contele Turbin; de aceea îi spunea „Luminăția Voastră“. Moșiereasa de la Afremovo cu fetele au promis că pleacă spre seară: așa că uite, binevoiiți s-o ocupați de cum se eliberează, camera unsprezece, spunea el, mergând ușor pe coridor în fața contelui și uitându-se mereu în spate.

În salonul comun, în fața unei mese mici, lângă un portret înnegrit, în mărime naturală, al împăratului Alexandru, beau șampanie câțiva oameni – nobilii de prin partea locului, probabil –, iar cumva mai la o parte, niște negustori în trecere, în haine de blană de un albastru-închis.

Când intră în cameră, chemându-l acolo pe Blücher, un mastif uriaș, cenușiu, care venise cu el, contele își aruncă mantaua, care era încă plină de promoroacă pe

guler, și ceru niște votcă; rămas în caftanul său de atlas albastru, se așeză la masă și intră în discuție cu domnii aflați acolo, care, binevoitori imediat față de cel nou sosit cu înfățișare frumoasă și deschisă, îi oferiră o cupă de șampanie. Contele bău mai întâi un pahărel de votcă, apoi ceru și el o sticlă, pentru a le servi pe noile cunoștințe. Intră vizitiul ca să ceară bacșiș.

– Sașka! strigă contele. Dă-i!

Vizitiul ieși cu Sașka, dar se întoarse din nou, ținând banii în mână.

– Ce-i asta tăicuță, Luminăția Voastră, cred că am meritat îndurarea ta! Mi-ai promis un poltinic¹, iar dumnealor au binevoit să-mi dea un sfert.

– Sașka! Dă-i o rublă!

Sașka, cu ochii plecați, se uita la picioarele vizitiului.

– Fie cum zice el, spuse cu o voce de bas, dar nu mai am nici un ban.

Contele scoase din portofel singurele două hârtii albastrii² care se aflau acolo și-i dădu una vizitiului, care-i sărută mâna și ieși.

– Uite, m-a adus iute! spuse contele; ultimele cinci ruble.

– Ca un husar, conte, vorbi unul dintre nobili, zâmbind; după mustață, voce și o oarecare elasticitate energetică a picioarelor era, evident, cavalerist în rezervă. Intenționați să stați mult pe aici, conte?

¹ *Poltinnik* – monedă rusească de o jumătate de rublă

² Bancnote de cinci ruble

– Trebuie să fac rost de bani; că, altfel, n-aș fi rămas. Și nici camere nu sunt. Să le ia dracu', în crâșma asta blestemată...

– Dați-mi voie, conte, protestă cavaleristul, nu ar fi bine să veniți la mine? Eu locuiesc uite-aici, la numărul șapte. Dacă nu vă displace să înnoptați aici decamdată. O să stați la noi vreo trei zile. Azi e bal la mareșalul nobilimii. Ce s-ar mai bucura!

– Chiar așa, conte, fiți oaspetele nostru, continuă un alt interlocutor, un tânăr frumos, unde vă grăbiți așa? Că asta se întâmplă doar o dată la trei ani, alegerile. Să le vedeți măcar pe domnișoarele noastre, conte!

– Sașka! Adu-mi lenjeria, o să mă duc la baie, spuse contele ridicându-se. După aceea mai vedem, poate chiar o să trec pe la mareșal.

Apoi chemă chelnerul, vorbi ceva cu el, la care acela, zâmbind, răspunse: „totul este posibil“ și plecă.

– Atunci, tăicuță, o să poruncesc să mi se ducă geamantanul în camera dumneavoastră, strigă contele din spatele ușii.

– Faceți-mi plăcerea, vă rog, răspunse cavaleristul, dând fuga la ușă. Camera șapte! Să nu uitați.

Când pașii lui deja nu se mai auzeau, cavaleristul se întoarse la locul său și, după ce se așeză mai bine lângă funcționar și privindu-l direct în față cu niște ochi zâmbitori, spuse:

– Este chiar acela.

– Acela?

– Îți spun că este chiar acel husar duelgiu; ei, Turbin, faimosul. M-a recunoscut, pun pariu că

m-a recunoscut. Cum să nu, la Lebedian am chefuit împreună trei săptămâni fără să dormim, când am fost pentru achiziții. A fost o chestie acolo – am făcut-o împreună –, se pare că n-a avut nici pe dracu' din cauza asta. Dar e tare, nu?

– E tare! Și e plăcut la vorbă! Nu se observă nimic, răspunse tânărul cel frumos. Ce bine ne-am înțeles... Are vreo douăzeci și cinci de ani, nu mai mult, nu?

– Nu, așa se pare, numai că are mai mult. Dar trebuie să știi ce-i poate pielea. Cine a luat-o pe Migunova? El. Pe Sablin l-a omorât, pe Matniov l-a aruncat pe fereastră, ținându-l de picioare, prințului Nesterov l-a luat trei sute de mii la cărți. Doar e un ins așa de impulsiv, trebuie să știi. Cartofor, duelgiu, curtezan; dar e husar adevărat, chiar husar adevărat. Avem noi faima noastră, dar dac-ar ști cineva ce înseamnă să fii husar adevărat. Ah, ce vremuri au mai fost!

Și cavaleristul începu să-i povestească interlocutorului său un chef de la Lebedian, cu contele, care nu numai că nu avusese loc niciodată, dar nici nu avea cum să aibă loc. Nu avea cum să aibă loc; în primul rând, pentru că pe conte nu-l mai văzuse niciodată și trecuse în rezervă cu doi ani înainte ca acest conte să intre în serviciu, iar, în al doilea rând, pentru că acest cavalerist nici nu slujise la cavalerie, ci fusese patru ani cel mai modest iunker în regimentul Beliovski și, imediat ce fusese ridicat la gradul de sublocotenent, trecuse în rezervă. Dar în urmă cu zece ani, după ce primise o moștenire, chiar se dusesse la Lebedian, chel-tuise acolo cu militarii de la achiziții șapte sute de ruble pe chiolhanuri și fusese cât pe ce să-și facă un mundir de ulani cu revere portocalii, pentru a intra în

rândul ulanilor. Dorința de a intra în cavalerie și cele trei săptămâni petrecute cu achizitorii la Lebedian îi rămăseră drept cea mai luminoasă, mai fericită perioadă din viața sa, astfel că dorința aceasta o aduse mai întâi în realitate, apoi în amintire, și până și el începuse chiar să creadă cu toată tăria în trecutul său cavaleresc, lucru care nu-l împiedica să fie un om cu adevărat plin de calitate, mai ales grație sufletului său bun și onestității.

– Da, cine nu a slujit la cavalerie niciodată nu-i va înțelege pe frații noștri.

Încălecă pe scaun și, scoțându-și în față maxilarul, începu să depene cu o voce de bas.

– Mergeai uneori în fața escadronului, sub tine un diavol, nu un cal, tot numai vână; stăteai așa, pe un diavol ca ăsta. Și vine comandantul escadronului la inspecție. „Sublocotenent“, zice, „vă rog, fără dumneavoastră nu se poate face nimic, prezentați ceremonia escadronului“. Bine, cică, și imediat – să trăiți! Te uiți în jur, strigi uneori la mustăcioșii tăi. Ah, s-o ia dracu', ce vreme a mai fost!

Se întoarse contele de la baie, roșu tot și cu părul ud, și intră direct la camera șapte, în care se afla deja cavaleristul; în halat, cu pipă, acesta medita cu plăcere și oarecare spaimă la aceea fericire care dăduse peste el – să locuiască în aceeași cameră cu celebrul Turbin. „Ei, ca să vezi, îi trecea prin minte, acum o să mă ia și-o să mă dezbrace, o să mă scoată în pielea goală dincolo de barieră și-o să mă bage în zăpadă, sau... o să mă ungă cu dohot, ori pur și simplu... nu, nu va face asta, e tovarășul meu...“, se liniștea el.

– Sașka, să-i dai de mâncare lui Blücher! strigă contele.

Apăru Sașka, care dăduse peste cap, de pe drum, un pahar de votcă și se cherkelise cum se cuvine.

– N-ai mai rezistat: te-ai îmbătat, canalie!... Să-i dai de mâncare lui Blücher!

– Oricum nu crapă: uite ce îndesat e! răspunse Sașka, mângâind câinele.

– Ei, gata! Du-te și dă-i de mâncare.

– La dumneavoastră numai câinele trebuie să fie sătul, iar la om, că a băut și el un păhărel, gata, săriți cu gura.

– Hei, o să te altoiesc! strigă contele cu o voce așa de puternică, încât geamurile începură să tremure la ferestre, și cavaleristul chiar se sperie puțin.

– Ar fi trebuit să întrebați dacă Sașka a mâncat ceva pe ziua de azi. Și, ce, altoiți-mă, dacă pentru dumneavoastră câinele e mai prețios decât un om, spuse Sașka.

Dar imediat primi o lovitură așa de groaznică cu pumnul în față, încât căzu, se lovi cu capul de perete și, punând mâna la nas, sări pe ușă și se trânti pe cu-fărul de pe coridor.

– Mi-a spart dinții, mârâi Sașka, ștergându-și cu o mână nasul însângerat, iar cu cealaltă scărpinând spinarea lui Blücher care se lingea. Mi-a spart dinții, Bliușka, dar, de, el e contele meu și pentru el pot să intru și în foc, asta-i treaba! Pentru că el e contele meu, în-telegi, Bliușka? Vrei să mănânci?

După ce stătu puțin întins, se ridică, dădu de mâncare câinelui și aproape treaz se duse să-și facă treaba și să ofere ceai contelui său.

– Pur și simplu mă ofensați, spunea sfios cavaleristul stând în picioare în fața contelui care, cu picioarele înfipite în peretele despărțitor al camerei, era întins pe patul lui. Doar și eu sunt militar vechi și tovarăș, aș putea spune. Cum să împrumut de la cineva pentru dumneavoastră, chiar eu sunt gata să vă ofer bucuroso vreo două sute de ruble. Acum nu-i am, numai o sută; dar azi fac rost de ei. Pur și simplu mă ofensați, conte!

– Mulțumesc, tăicuță, spuse contele, intuind imediat ce fel de relații trebuie să se stabilească între ei, bătându-l pe umăr pe cavalerist, mulțumesc. Ei, atunci mergem și la bal, dacă-i pe-așa. Și acum ce-o să facem? Povestește ce e în orașul vostru: care sunt alea frumușele? Cine chefuiește? Cine joacă cărți?

Cavaleristul îi răspunse că dintre cele frumușele o să fie o mulțime la bal, că cel mai mult chefuiește ispravnicul Kolkov, ales din nou, numai că n-are deloc patima adevărată a husarilor, dar, nimic de zis, e băiat bun; că aici, corul țigănesc Iliușkin cântă de la începutul alegerilor, Stioșka este solistă, și azi o să vină la ei toți cei de la mareșalul nobilimii.

– Și jocul este cum se cuvine, povestea el. Luhnov, unul venit aici, joacă pe bani, și Ilin, care stă în camera opt, un cornet de ulani, și el pierde mult. Deja au început. În fiecare seară joacă; și ce băiat strașnic, vă spun, conte, e Ilin ăsta: uite, nu e deloc zgârcit, își dă și cămașa de pe el.

– Atunci, să mergem la el. Să vedem ce fel de oameni sunt, spuse contele. Să mergem, să mergem! O să fie tare bucurăsi.

II

Cornetul de ulani Ilin abia se trezise. În ajun, se așezase la masa de joc la ora opt seara și pierduse cincisprezece ore la rând, până la unsprezece dimineța. Pierduse mult, totuși, dar cât anume nu știa, pentru că avusese vreo trei mii banii săi și cincisprezece mii, ai regimentului, pe care recent îi amestecase cu ai săi, și se temea să-i numere, ca să nu se convingă de ceea ce presimțise – că din banii regimentului deja lipsea atâta. Adormise pe la amiază, și căzuse într-un somn greu, fără vise, așa cum numai un tânăr doarme după ce a pierdut foarte mult la cărți. După ce se trezi, la ora șase seara, în timpul în care contele Turbin venise la hotel, și văzu în jurul său cărți împrăștiate pe jos, cretă și mesele murdare din mijlocul camerei, își aminti cu groază jocul de ieri și ultima carte – valetul, care îi fusese tăiat pe cinci sute de ruble; dar, fără să creadă încă cum se cuvine realitatea, scoase de sub pernă banii și începu să numere. Recunoscuse câteva asignații care trecuseră de câteva ori din mână în mână și-și aduse aminte tot jocul. Cele trei mii ale lui deja nu mai erau, și din cei ai regimentului lipseau două mii și jumătate.